

Trepartsaftale om tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark og praktikpladser

Der er fremgang på det danske arbejdsmarked. Beskæftigelsen har været stigende siden foråret 2013 og er det sidste år steget med godt 40.000 personer. Ledigheden er faldende, og jobomsætningen er stigende.

Der er på nuværende tidspunkt ikke tale om generelle rekrutteringsproblemer, men der er brancher og dele af landet, hvor virksomhederne oplever, at det er svært at rekruttere medarbejdere, og i takt med, at økonomien forbedres, vil der gradvist blive større risiko for, at virksomhederne ikke kan rekruttere den nødvendige arbejdskraft.

Udviklingen stiller krav om, at såvel regeringen, regionerne og kommunerne som virksomhederne og arbejdstagerne i god tid tager et fælles ansvar for, at virksomhederne fremover kan få de medarbejdere, de har brug for. Det handler om rettidig omhu. Handler vi ikke rettidigt, risikerer vi, at det går ud over den fremtidige vækst og koster danske arbejdspladser.

---0---

Hvis vi skal sikre vækst og velstand i fremtiden, skal offentlige og private virksomheder have let adgang til tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele landet. Det handler både om at forebygge rekrutteringsudfordringer og at sikre tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft på alle niveauer, men med særligt fokus på faglærte.

Adgang til faglært arbejdskraft er vigtig i forhold til at sikre, at virksomhederne kan få den arbejdskraft de efterspørger - både på kort og lang sigt. Regeringen og arbejdsmarkedets parter ønsker derfor, at erhvervsuddannelserne igen bliver førstevalget for langt flere unge efter grundskolen. Flere unge skal have lyst til at vælge og gennemføre en relevant erhvervsuddannelse med de attraktive job-, karriere- og videreuddannelsesmuligheder, der er forbundet hermed. Derfor er det også vigtigt, at de unge får en større sikkerhed for at få en praktikplads og dermed får en kvalificeret start på de mange karrieremuligheder, som en faglært uddannelse giver mulighed for. Her udgør skolepraktikken i dag et vigtigt supplement, der blandt andet understøtter uddannelsen af faglærte i perioder med forbigående udfordringer for virksomhedernes uddannelseskapacitet på større eller mindre dele af uddannelsesområdet.

Samtidig skal vi forbedre voksen- og efteruddannelsesindsatsen, så den i endnu højere grad understøtter en løbende opkvalificering og videreuddannelse af arbejdsstyrken i overensstemmelse med arbejdsmarkedets skiftende behov.

Med denne aftale er regeringen og arbejdsmarkedets parter enige om en række initiativer, der skal understøtte, at virksomhederne kan få den nødvendige arbejdskraft på alle uddannelsesniveauer. Det forudsætter, at virksomhederne opretter flere praktikpladser, at flere unge vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse, samt at der er gode muligheder for løbende opkvalificering, så lønmodtagerne

har gode muligheder for at få og fastholde beskæftigelse samt – hvis ønsket – at gennemføre brancheskift. Samtidig skal beskæftigelsessystemet i endnu højere grad understøtte, at virksomhederne får den arbejdskraft, de har brug for, ved effektivt at understøtte matchet mellem ledig og arbejdsgiver, herunder bidrage til at de ledige har de rette kompetencer. Det gælder også langtidsledige, hvor jobcentre har et ansvar for at give en særlig indsats, så også langtidslediges kompetencer og arbejdskraft kommer i spil.

Aftalen skal bidrage til, at der er tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark, og at eleverne på erhvervsuddannelser har en høj grad af sikkerhed for, at de kan gennemføre praktiktiden i en virksomhed.

Regeringen vil efter overenskomstforhandlingerne på det private område fortsætte trepartsdrøftelserne om yderligere styrkelse af voksen-, efter- og videreuddannelsesordninger samt emnerne i regeringsgrundlaget.

Forebyggelse af rekrutteringsudfordringer

Virksomhedernes adgang til tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft forudsætter, at der er fokus på at forebygge rekrutteringsudfordringer.

Det kræver for det første et detaljeret kendskab til arbejdsmarkedet, så jobcentre, a-kasserne og øvrige aktører i samarbejde med virksomhederne kan modvirke rekrutteringsudfordringer og understøtte rekruttering af tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft. Samarbejdet mellem regionale vækstfora og regionale arbejdsmarkedsråd m.fl. kan medvirke hertil ved at stille viden om ændringer i virksomhedernes kompetencebehov til rådighed for uddannelses- og beskæftigelsessystemet.

For det andet skal uddannelse i beskæftigelsessystemet understøtte, at ledige får de kompetencer, som virksomhederne efterspørger. Derfor bør uddannelse i beskæftigelsessystemet som udgangspunkt være målrettet konkrete job eller områder med gode beskæftigelsesmuligheder.

Endelig er det afgørende, at ledige er parate til at tage de job, der er, ved at være både fagligt og geografisk mobile.

Styrket overvågning af arbejdsmarkedet

Hvis beskæftigelsessystemet skal kunne handle på rekrutteringsudfordringer i tide, er der behov for en løbende og styrket arbejdsmarkedsovervågning.

Overvågningen skal både følge og rapportere om den aktuelle situation på arbejdsmarkedet og i forhold til rekrutteringsbehov, der ventes at opstå.

Målet er at opnå mere og bedre viden om rekrutteringsudfordringer, der kan nyttiggøres i beskæftigelsesindsatsen og bruges af forskellige aktører på beskæftigelsesområdet samt eventuelt aktører på uddannelses- og erhvervsområdet. Det gælder både i forhold til dansk arbejdskraft og arbejdskraft fra EU/EØS-landene. Beskæftigelsesministeriet og Danske Regioner vil drøfte erfaringerne fra den regionale analyse af det nordjyske arbejdsmarked.

Forbedring af arbejdsmarkedsbalancen

Det er vigtigt, at jobcentre, a-kasser og øvrige aktører har mulighed for at tilrettelægge deres indsats ud fra en aktuel og dækkende viden om beskæftigelse og jobomsætning, hvilke mangelproblemer der er omfattende og udbredte, og som har kunnet iagttages over længere tid, samt paradoksområder.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at:

1. Arbejdsmarkedsbalancen skal videreudvikles, så den giver et mere præcist billede af rekrutteringsudfordringer og jobmuligheder. Det betyder, at Arbejdsmarkedsbalancen fremover baseres på mere aktuelle, præcise og detaljerede data for beskæftigelse og jobomsætning.
2. Mangelbegrebet i Arbejdsmarkedsbalancen skal videreudvikles, så mangelbegrebet bl.a. i højere grad knyttes til beskæftigelsessystemets handlemuligheder, afhængig af hvilket mangelproblem der er tale om.

Offentliggørelse af omfanget af jobsøgende ledige og deres kompetencer

Jobcentre, a-kasser og øvrige aktører har brug for et bedre og mere systematisk overblik over omfanget af jobsøgende ledige og deres kompetencer, så de får større viden om udbuddet af ledig arbejdskraft.

Det vil give aktørerne i beskæftigelsessystemet et mere detaljeret kendskab til omfanget af jobsøgende ledige og strategisk overblik over deres kvalifikationer, hvilket kan gøre det lettere at planlægge opkvalificeringsforløb for aktørerne i beskæftigelsessystemet.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at:

3. Der skal etableres en bedre indikator for arbejdskraftsudbuddet. Fremover skal der hver måned offentliggøres en opgørelse over jobparate ledige med minimum tre måneders ledighedsanciennitet. Opgørelsen vil blive koblet sammen med stillingsbetegnelser og uddannelsesdata og vil kunne opdeles på kommuner og de regionale arbejdsmarkedsråds områder, så den kan understøtte en tværkommunal/regional rekruttering af kvalificeret arbejdskraft.
4. Igangsætte et analysearbejde med henblik på at undersøge mulighederne for at opgøre omfanget af deltidsansatte, herunder personer, der ønsker at arbejde på fuldtid. Analysearbejdet skal endvidere se på mulighederne for at fordele opgørelsen på brancher og stillingsbetegnelser.

Udvikling af indikatorer for mangel på arbejdskraft

Der er behov for at understøtte myndighedernes muligheder for at være på forkant med mangelproblematikker på det danske arbejdsmarked.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at:

5. Der igangsættes i samarbejde med arbejdsmarkedets parter et analysearbejde med henblik på at afdække mulighederne for at udvikle et nyt sæt mangelindikatorer som supplement til den halvårslige rekrutteringssurvey. Endvidere skal analysearbejdet se på mulighederne for at videreudvikle de eksisterende indikatorer (fx jobomsætningsstatistikken), der kan give et mere fyldestgørende billede af rekrutteringssituationen på arbejdsmarkedet.

Udvikling af indikatorer for udenlandsk arbejdskraft

Udenlandske arbejdstagere udgør en stadig større andel af arbejdskraften i Danmark. Derfor er der behov for større indblik og bredere viden om udenlandske arbejdstageres bevægelser på det danske arbejdsmarked.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at:

6. Der skal udvikles nye månedlige opgørelser over udenlandsk arbejdskraft på det danske arbejdsmarked, der blandt andet har fokus på tilknytningen til det danske arbejdsmarked, herunder beskæftigelseshistorik og -mønstre, mobilitet samt brug af offentlige ydelser.

Pulje til opkvalificering inden for mangelområder

Den nuværende ordning med opkvalificeringsjob giver ledige mulighed for at blive opkvalificeret i forbindelse med ansættelse i et konkret job. Ordningen er på den måde målrettet aktuelle og faktiske kompetencekrav i virksomhederne og har derfor potentiale til at kunne afhjælpe mangelproblemer i konkrete brancher og jobfunktioner.

En evaluering af ordningen viser imidlertid, at mange virksomheder og ledige ikke kender til mulighederne for opkvalificeringsjob, og at virksomhederne foretrækker opkvalificering forud for ansættelsen, hvorfor der er behov for en mere aktiv markedsføring af ordningen over for virksomheder og ledige.

Når der er enighed mellem ledig, virksomhed og jobcentret om, at der er behov for opkvalificering i forbindelse med ansættelse i et konkret job, skal der være mulighed for det.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at:

7. Der afsættes, som et treårigt forsøg, en pulje på samlet 37 mio. kr. til at udvide mulighederne for opkvalificering af ledige inden for stillingsbetegnelser med rekrutteringsudfordringer, jf. mangelområder på de regionale arbejdsmarkedsbalancer. Puljen er et supplement til den eksisterende ordning med opkvalificeringsjob. Den nye pulje indebærer konkret, at:

- a. Der etableres en pulje, der udmeldes til jobcentrene, og som giver jobcentrene mulighed for at få 80 pct. refusion for udgifter i forbindelse med tilbud om vejledning og opkvalificering.
 - b. Kravet om forudgående ledighed lempes til tre måneder inden for stillingsbetegnelser med rekrutteringsudfordringer. Kravet er i dag seks eller 12 måneder afhængig af målgruppe og alder.
 - c. Tilbud om vejledning og opkvalificering vil kunne gives i op til tre måneder forud for den ordinære ansættelses start, og i den periode modtager den pågældende person sin hidtidige forsørgelsesydelse.
 - d. Kravet om ansættelseskontrakt lempes og erstattes af et krav om en arbejdsgivererklæring om ordinær ansættelse. Der vil løbende blive fulgt op på, om ledige, der får bevilget et opkvalificerende tilbud inden for puljen, efterfølgende bliver ansat.
 - e. Varighedsbegrænsningen på vejledning og opkvalificering i første ledighedsperiode gælder ikke for uddannelser, som tilbydes i regi af puljen.
8. Beskæftigelsesministeriet gennemfører en kampagne om den nye supplerende ordning med opkvalificeringsjob, der er målrettet virksomheder med rekrutteringsudfordringer samt relevante ledige.
 9. Beskæftigelsesministeriet foretager en evaluering af ordningen ved forsøgsordningens udløb, herunder om manglende bevilling af kurser i jobcentrene udgør en barriere ift. anvendelse af puljen. Evalueringen drøftes efterfølgende med arbejdsmarkedets parter.

Etablering af puljen til opkvalificeringsjob indenfor mangelområder samt kampagne om ordningen finansieres via en midlertidig rammereduktion af puljen til uddannelsesløft, som blev etableret i forbindelse med beskæftigelsesreformen.

De resterende merudgifter vedrørende de øvrige initiativer under temaet forebyggelse af rekrutteringsudfordringer på henholdsvis 2,8 mio. kr. i 2016, 35,3 mio. kr. i 2017, 33,5 mio. kr. i 2018, 12,7 mio. kr. i 2019 og 8,2 mio. kr. årligt fuldt indfaset, finansieres ved:

- En midlertidig omprioritering fra puljen til kompetenceudvikling for jobkonsulenter
- En midlertidig reduktion af bevillingen til jobrotation for særlige grupper med videregående uddannelse
- En permanent reduktion af puljen til ledige med særlige udfordringer
- En midlertidig reduktion af puljen til uddannelsesløft.

Et mere fleksibelt uddannelsesløft

Med beskæftigelsesreformen fra 2014 fik ledige, der er fyldt 30 år, og som enten er ufaglærte eller faglærte med en forældet uddannelse, mulighed for at få et tilbud om en erhvervsuddannelse – et uddannelsesløft. Uddannelsen skal gennemføres inden for dagpengeperioden.

Det er foreløbig igangsat meget få uddannelsesløft i forhold til det forventede antal. Det kan blandt andet skyldes, at rammerne for anvendelsen af ordningen er for ufleksibel eller ikke opleves som attraktive for de ledige.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, i en treårig forsøgsperiode, at:

10. Udvide målgruppen for ordningen så den fremover også omfatter faglærte over 30 år, der tidligere har gennemført et trin 1 eller 2 i en erhvervsuddannelse, så de får mulighed for at gennemføre et trin 2 eller 3 inden for samme erhvervsuddannelse inden for dagpengeperioden. Forslaget er betinget af, at det trin, som vedkommende tidligere har gennemført, er færdiggjort 18 måneder før, vedkommende kan få bevilget det næste trin inden for puljen til uddannelsesløft.
11. Dagpengemodtagere over 30 år uden relevant erhvervserfaring eller relevant uddannelse, og som således ikke kan få merit i forhold til en erhvervsuddannelse, kan fremover tage første trin i en erhvervsuddannelse inden for puljen til uddannelsesløft, hvis dette kan gennemføres inden for dagpengeperioden.
12. Dagpengemodtagere over 30 år får fremover mulighed for at få bevilliget 4/5 af en erhvervsuddannelse i dagpengeperioden, såfremt den ledige erklærer sig villig til at færdiggøre resten af uddannelsen på ordinære vilkår.
13. Beskæftigelsesministeriet foretager ved forsøgsperiodens udløb en evaluering, som efterfølgende drøftes med arbejdsmarkedets parter. Udgifterne hertil afholdes indenfor puljen

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er desuden enige om, at:

14. Forsikrede ledige, der som led i uddannelsesløftet påbegynder en erhvervsuddannelse i perioden 2017-2019 inden for et fag med mangel på arbejdskraft, får 100 pct. af den hidtidige dagpengesats. Med udgangspunkt i Arbejdsmarkedetsbalancen udvælges en liste med erhvervsuddannelser, der knytter sig til stillingsbetegnelser med størst rekrutteringsudfordringer. Listen kan maksimalt omfatte uddannelser, der tilsammen udgør op til 20 pct. af den samlede uddannelsesaktivitet på erhvervsuddannelserne.

Der vil i forbindelse med de løbende udgiftsopfølgninger blive fulgt tæt op på aktiviteten inden for puljen med henblik på at sikre, at udgifterne kan holdes inden for den afsatte pulje til uddannelsesløft.

Bedre muligheder for ledige faglærtes adgang til voksenlærlingeordningen

Der er i dag begrænsninger i ledige faglærtes mulighed for at omskole sig til mangelområder. Ledige faglærte, som fx ikke kan finde arbejde indenfor det område, de er uddannet indenfor, har i dag først adgang til voksenlærlingeordningen efter 12 måneders ledighed og mulighed for at få tilskud i hele uddannelsesperioden, jf. gældende regler.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om at etablere bedre muligheder for ledige faglærtes adgang til voksenlærlingeordningen således, at:

15. Ledige faglærte med minimum seks måneders ledighed får adgang til voksenlærlingeordningen, såfremt den påbegyndte erhvervsuddannelse er indenfor områder med mangel på arbejdskraft, jf. arbejdsmarkedsbalancen.
16. Voksenlærlingetilskuddet på 40 kr. i timen kan fås i hele uddannelsesperioden.

Forlængelse af trainee-indsatsen for nyuddannede inden for Akademikernes (AC), FTF's og LO's område

På trods af det begyndende opsving forventes det, at der vil være dimittender, som vil have en relativt større risiko for langtidsledighed, bl.a. fordi deres kompetencer ikke i tilstrækkeligt omfang matcher virksomhedernes behov eller ikke opfattes som værende tilstrækkeligt erhvervsrettede.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

17. Afsætte samlet 24,5 mio. kr. (10 mio. kr. på henholdsvis AC og FTF's område og 4,5 mio. kr. på LO's område) til at forlænge den eksisterende trainee-indsats med en toårig periode. Ordningen indebærer, at der gives tilskud til trainee-forløb målrettet nyuddannede, som modtager dagpenge på dimittend-sats.
18. Fastsætte et måltal for indsatsen, som betyder, at AC og FTF hver især skal opnå 1.000 trainee-forløb for deres respektive målgrupper, mens LO skal opnå 450 forløb på deres område.
19. Beskæftigelsesministeriet gennemfører indenfor de afsatte midler en evaluering med henblik på at vurdere effekten af trainee-indsatsen ved afslutningen af den forlængede projektperiode i 2018, som efterfølgende drøftes med arbejdsmarkedets parter. Det forventes, at evalueringen kan udføres for ca. 475.000 kr.

Pulje til udvikling af jobrettede kurser på IT-området

Inden for IT-branchen er der højtuddannede ledige IT-medarbejdere, som ikke kan finde ansættelse, idet deres kompetencer ikke fuldstændig modsvarer virksomhedernes behov. Samtidig kan der være et behov for udvikling af jobrettede kurser, der hurtigt kan bibringe de ledige de nødvendige kompetencer.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

20. Der afsættes en pulje på i alt 2 mio. kr. over en 2-årig periode til afdækning af behovet for og udvikling af jobrettede kurser på IT-området, som kan give ledige, både nyuddannede og erfarne, IT-medarbejdere relevante kompetencer, fx i form af konkrete IT-sprog og/eller værktøjer. Relevante aktører, fx organisationer, uddannelsesinstitutioner m.fl., kan ansøge om midler fra puljen, der administreres af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

Mere fleksibel ordning med seks ugers jobrettet uddannelse

Som rammerne for seks ugers jobrettet uddannelse er i dag, kan ledige inden for målgruppen deltage i ét kursus eller ét uddannelsesforløb, som optræder på en landsdækkende positivliste. Formålet hermed er at sikre en mere fokuseret opkvalificering mod specifikke stillinger, inden for hvilke der er gode beskæftigelsesmuligheder.

Der har dog fra flere sider været rejst kritik af, at rammerne for seks ugers jobrettet uddannelse er for uflexible, og at der kan være behov for mere individuelt tilpassede og fleksible uddannelsesforløb for at kunne imødegå arbejdsmarkedets behov. Herudover kan der være behov for at udvide kursusviften med kurser, der kan give ufaglærte og faglærte ledige de fornødne kompetencer, som virksomhederne efterspørger, men som ikke optræder i AMU-systemet.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

21. Kravet om, at den ledige skal vælge enten et kursus eller et uddannelsesforløb fra en positivliste, ændres til, at den ledige kan kombinere relevante AMU-kurser fra en positivliste mere individuelt, men inden for bestemte erhvervsgrupper.
22. Den ledige kan tilmelde sig de relevante kurser inden for den valgte erhvervsgruppe løbende – kurserne kan samlet set have en varighed på op til seks uger og skal gennemføres inden for den gældende referenceperiode for 6 ugers jobrettet uddannelse.

23. Det skal være muligt, inden for de seks ugers jobrettet uddannelse, at vælge eud-enkeltfagskurser, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse, når der ikke findes et tilsvarende AMU-kursus og kurset i øvrigt lever op til kriterierne om relevans for arbejdsmarkedet og konkret jobfokus. Eud-fagene skal fremgå af positivlisten, som samlet set ikke må overstige 900 unikke AMU- og eud-enkeltfagskurser.
24. Retten til seks ugers jobrettet uddannelse fremover kan benyttes efter fem ugers ledighed, i modsætning til i dag, hvor det er en ret fra første ledighedsdag. Karensperioden skal dog ikke gælde, hvis personen har påbegyndt en uddannelse i opsigelsesperioden og ved ledighedens indtræden ønsker at fortsætte med uddannelsen som jobrettet uddannelse.

For at muliggøre hurtig opkvalificering på særligt relevante områder er *regeringen og arbejdsmarkedets parter* endvidere enige om, at:

25. Der afsættes i en 2-årig forsøgsperiode 5 mio. kr. årligt til, at kurser på positivlisten, der er identificeret som særligt relevante for arbejdsmarkedets behov, undtages fra karensperioden. Det fremgår af bilag 1, hvilke erhvervsgrupper og kurser der undtages fra karensperioden.

De øvrige gældende regler for seks ugers jobrettet uddannelse forbliver uændrede.

Analyse af erfaringer med koordinering af indkøb af uddannelse

Uddannelse i beskæftigelsesindsatsen finder sted på de forskellige uddannelsesinstitutioner, fx AMU-centre, erhvervsskoler, professionshøjskoler mv.

Ofte planlægger uddannelsesinstitutionerne med en vis volumen af kursister, herunder både beskæftigede og ledige, på hvert hold for at sikre økonomisk bæredygtighed i afviklingen af uddannelsesforløb, hvilket kræver planlægning og koordinering.

En potentiel barriere for brug af de forskellige uddannelsesordninger i beskæftigelsesystemet er derfor manglende planlægning og koordinering af indkøb af uddannelse på tværs af kommuner, særligt i små og mellemstore kommuner.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

26. Der gennemføres en analyse af kommunernes erfaringer med tværkommunal koordinering af uddannelseskøb på tværs af jobcentre og uddannelsesinstitutioner med fokus på barrierer og best practice med henblik på at skabe volumen til, at uddannelsesinstitutionerne opretter et tilstrækkeligt udbud af uddannelse. Formålet er at videreformidle erfaringerne fra eksisterende frivillige samarbejder til de relevante aktører med henblik på at understøtte jobcentrene

i beskæftigelsesindsatsen og dermed i højere grad at sikre et tilstrækkeligt udbud af uddannelse i hele landet. Analysen afsluttes primo 2017.

Vurdering og drøftelse af den særlige indsats for langtidsledige dagpengemodtagere

Langtidsledighed er et stort problem for den enkelte ledige og for samfundet, som får store omkostninger herved. Derfor er det afgørende at sætte ind, når ledige kommer i risiko for at blive langtidsledige. Samtidig udgør de langtidsledige en stor ressource, som med den rette indsats kan bidrage til at skaffe kvalificeret arbejdskraft. Med beskæftigelsesreformen fik jobcentrene ansvar for at give langtidsledige (16-24 måneder) dagpengemodtagere en særlig indsats med henblik på at understøtte, at deres kompetencer og arbejdskraft kommer i spil. Reglerne har nu været gældende i 1½ år, men der er endnu ikke foretaget en systematisk opsamling af erfaringerne med indsatsen.

27. Beskæftigelsesministeriet vil i efteråret 2016 gennemføre en analyse af den særlige indsats sidst i dagpengeperioden og eventuelle barrierer hos de langtidsledige, og vil primo 2017 drøfte resultaterne af undersøgelsen med parterne og på baggrund af dette komme med forslag til eventuelle ændringer af indsatsen.

Erfaringsopsamling fra opkvalificeringsforløb inden for CNC- og svejseområdet

28. Beskæftigelsesministeriet vil tage initiativ til, at erfaringerne fra de målrettede opkvalificeringsforløb inden for CNC- og svejseområdet, der er gennemført i RAR-Vestjylland og RAR-Østjylland, opsamles og videreformidles til de øvrige RAR'er. Erfaringsopsamlingen vil ske på baggrund af den endelige evaluering af projektet i Vestjylland, der gennemføres i efteråret 2016. Samtidig opfordrer aftaleparterne de øvrige regionale arbejdsråd til at overveje igangsættelse af lignende projekter. Der afsættes i alt 5 mio. kr. samlet i perioden 2017-2018, som dels anvendes til formidling af erfaringerne, dels fordeles til de regionale arbejdsmarkedskontorer til brug for igangsættelse, projektledelse mv. af lignende projekter, herunder indenfor andre brancher, såfremt det er relevant.

Bedre opfølgning på geografisk bred jobsøgning

A-kasser og kommuner skal efter gældende regler føre kontrol med, om ledige søger geografisk bredt. På baggrund af registreringer i jobloggen er der i dag mulighed for at udsøge ledige, der søger job inden for få postnumre. Der er potentielle for at gøre kontrollen mere præcis, målrettet og lettere at anvende for a-kasser og kommuner.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

29. A-kasser og kommuner skal have bedre mulighed for at følge op på, om ledige søger geografisk bredt. Det skal ske ved, at udsøgningsmulighederne i jobloggen udvikles, så de baseres på afstand frem for postnumre. Den nye udsøg-

ningsmulighed baseret på afstand vil træde i stedet for den eksisterende, der er baseret på postnumre, og det vil således være den, som a-kasser og kommuner fremover skal føre kontrol ud fra. Rådighedsvurderingen vil fortsat ske med udgangspunkt i transporttiden med offentlig transport.

Modernisering af rådighedstilsynet

Rådighedstilsynet gennemføres i dag af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) ved en manuel enkeltsagsgennemgang baseret på stikprøver.

Der er imidlertid behov for et tilsyn, der omfatter alle jobparate ledige, og hvor der er bedre mulighed for at følge op på uhensigtsmæssig søgeadfærd eller sanktionspraksis på a-kasse- eller kommuneniveau. Rådighedstilsynet vil, når det omfatter alle jobparate ledige, være mere transparent, standardiseret og effektivt.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

30. STAR's tilsyn med a-kasserne og kommunernes administration af rådighedsreglerne skal moderniseres. Det vil bl.a. ske ved hjælp af nøgletal på tværs af a-kasser og kommuner, som gør brug af registerdata baseret på de lediges registrering i JobLoggen samt a-kasserne og kommunernes nuværende indberetninger. STAR lægger nøgletallene på jobindsats.dk, overvåger tallene og går i dialog med a-kasser og kommuner med mindre gode nøgletal. Udviklingen og anvendelsen af nøgletallene drøftes med Tilsynsrådet. Dermed ophører det nuværende stikprøvebaserede rådighedstilsyn, men STAR bevarer muligheden for i særlige tilfælde at kunne gennemføre stikprøvebaseret tilsyn. Moderniseringen skal sikre et mere effektivt rådighedstilsyn og tilvejebringe øget viden om jobsøgningen i den enkelte a-kasse og i det enkelte jobcenter samt om deltagelsen i den aktive beskæftigelsesindsats, herunder sanktionspraksis. STAR vil beholde muligheden for enkeltsagsgennemgang.

Flere praktikpladser – flere faglærte

De seneste år er der fra politisk hold gennemført flere forskellige initiativer, der styrker elevernes faglighed og dermed sikrer grundlaget for flere faglærte og oprettelsen af flere praktikpladser. Der er gennemført et fagligt løft af folkeskolen, og der er med *Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser* implementeret en række konkrete tiltag, der bidrager til et generelt kvalitetsløft på landets erhvervsuddannelser. Bl.a. et adgangskrav, så elever skal have mindst 02 i hhv. dansk og matematik samt mere og bedre undervisning bl.a. gennem et timeløft, tydeligere sammenhæng mellem skoleundervisning samt kompetenceløft af lærere.

Målet er at få flere faglærte, ved hjælp af attraktive erhvervsuddannelser og ved at flere unge gennemfører en erhvervsuddannelse med en praktikplads i en virksomhed. Målsætningen er, at mindst 25 pct. skal vælge en erhvervsuddannelse direkte

efter 9. eller 10. klasse i 2020, og at andelen skal op på 30 pct. i 2025. Og flere skal fuldføre en påbegyndt uddannelse. Målsætningen er, at fuldførelsen skal stige fra 52 pct. i 2012 til mindst 60 pct. i 2020 og mindst 67 pct. i 2025.

Med Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser (eud-reformen) er der afsat 500-600 mio. kr. årligt til udstyr, kompetenceløft og kvalitet.

Med den nyligt indgåede *Aftale om styrkede gymnasiale uddannelser* understøttes målsætningen om, at flere unge skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse, ved at der indføres en styrket uddannelsesparathedsvurdering (UPV) samt et karakterkrav i gymnasiet. Det er afgørende for at sikre tilstrækkeligt fag-lærte i fremtiden, at flere unge vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse. For at understøtte søgningen til erhvervsuddannelserne er det helt centralt, at der stilles et tilstrækkeligt antal virksomhedspraktikpladser til rådighed, så de unge og deres forældre oplever erhvervsuddannelserne som et sikkert og attraktivt uddannelses- og erhvervsvalg.

Langt de fleste erhvervsuddannelseselever lykkes i dag med at finde en praktikplads, men der er fortsat brancher med mangel på ordinære praktikpladser, og i de seneste år er et stigende antal unge blevet optaget i skolepraktik frem for i virksomhedspraktik. Selvom skolepraktik er et godt supplement, der understøtter uddannelsen af faglærte i situationer med lav beskæftigelse, eller hvor det ikke er muligt at få en fuld uddannelsesaftale, er det vigtigt, at der skabes flere praktikpladser for at sikre vekseldannelsesprincippet, hvor praktikuddannelsen foregår på en virksomhed. Samtidig er det vigtigt for at sikre erhvervsuddannelsernes attraktivitet, at udviklingen vendes, så unge, der ønsker at starte på en erhvervsuddannelse, i højere grad kan vide sig sikre på at få en praktikplads i en virksomhed, hvis de vælger en erhvervsuddannelse med gode beskæftigelsesmuligheder.

Fordelsuddannelser, mål og dimensionering

Der skal uddannes flere faglærte og de faglærte, der uddannes, skal have mere erfaring med at arbejde i en virksomhed. Derudover skal de unge i højere grad vælge de erhvervsuddannelser, hvor der er behov for flere faglærte, og som de har gode muligheder for at gennemføre. Samtidig skal erhvervsuddannelserne dimensioneres op eller ned på baggrund af kriterier, der på sigt fastlægges centralt. I 2017 og 2018 etableres positivlisten for fordelsuddannelser på baggrund af en skønmæssig vurdering ud fra forventet arbejdsmarkedsefterspørgsel og ledighed kombineret med overgang fra grundforløb til hovedforløb. Dette gælder også grundlaget for dimensionering i 2018.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

31. Der etableres en positivliste over mulige fordelsuddannelser, som alle er uddannelser, der ønskes øget søgning til, jf. bilag 2. De faglige udvalg kan komme med konkrete input til positivlisten. De relevante arbejdsgiverforeningers brancheorganisationer eller sammenslutninger kan ansøge ministeriet om udpegning til fordelsuddannelse. Oplysninger om uddannelsesfordelte elevtal,

skolepraktikandel og ledighedsgrad mv. stilles til rådighed af MBUL til brug for overvejelsen om ansøgning.

Medlemsvirksomhederne skal herefter oprette praktikpladser til elever, der lever op til EMMA-kriterierne.

Ministeren for børn, undervisning og ligestilling godkender alle ansøgninger, som opfylder betingelsen og som vedkommende faglige udvalg ikke har udtalt sig imod, med mindre ministeren finder, at det er usandsynligt, at den pågældende uddannelse kan opfylde nedenstående krav efter et år og fastsætter herefter regler om, at de godkendte uddannelser er fordelsuddannelser, indtil der træffes en ny beslutning.

Såfremt antallet af aktivt søgende elever, som ikke har fået en aftale inden for tre måneder efter fuldført grundforløb, overstiger 10 pct., eller omfanget af skolepraktik på den pågældende uddannelse overstiger 15 pct. pr. år, kan uddannelsen ikke længere være fordelsuddannelse. Dette opgøres årligt. De konkrete rammer for fordelsuddannelser fremgår af vedlagte *bilag 3*.

Positivlisten revideres årligt.

32. Fordelsuddannelserne får en bonus på maksimalt 5.000 kr. pr. praktikpladsårselev op til et loft på 20 mio. kr. årligt for ordningen samlet set. Fordelsuddannelserne vil få et øget fokus i vejledningen af unge mod erhvervsuddannelser med behov for arbejdskraft i forbindelse med de kanaler, som de unge anvender i relation til deres uddannelsesvalg. Det være sig både på erhvervsskolerne, den generelle vejledning via Ungdommens Uddannelsesvejledning og UG.dk. På samme vis kan arbejdsgiverorganisationer, lønmodtagerorganisationer og virksomheder anvende konceptet om fordelsuddannelser til at promovere disse uddannelser.
33. Fordelsuddannelser formidles desuden til praktikpladssøgende med særlig betoning af fordelene. De relevante organisationer understøtter formidlingen.
34. Det er en fælles overordnet målsætning, at der årligt skabes flere praktikpladser stigende mod mindst 8.000-10.000 flere praktikpladser årligt end i dag.

Samtidig skal andelen af elevernes tid i virksomhedspraktik øges til 95 pct. i gennemsnit for uddannelser med skolepraktik. Denne andel udgjorde 87,3 pct. i 2015.
35. Regeringen og arbejdsmarkedets parter forpligter sig til gennem konkrete initiativer at understøtte stor volumen i fordelsuddannelserne, fx gennem vedvarende oplysningsarbejde over for arbejdsgiverne og eleverne.
36. Det konstateres, at der er igangværende drøftelser om antallet af praktikpladser på de sundhedsfaglige og sociale uddannelser, der primært retter sig mod

det offentlige arbejdsmarked, dvs. social- og sundhedsuddannelserne og den pædagogiske assistentuddannelse, med henblik på inden udgangen af august at fastlægge en flerårig dimensionering af antallet af praktikpladser for disse uddannelser.

Udgangspunktet er, at alle elever skal kunne forvente at afslutte den uddannelse, de har påbegyndt. Dette indebærer en dimensionering på de uddannelser, hvor der vurderes at være en ubalance mellem tilgang og mulighed for at få en praktikplads, og hvor det fremtidige arbejdskraftbehov er faldende.

Udgangspunktet for beslutningen om, at uddannelser skal dimensioneres, jf. nedenfor, er ledigheden på det pågældende uddannelsesområde kombineret med overgangen fra 2. del af grundforløbet (GF2) til hovedforløbet.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

37. Der indføres dimensionering på en række uddannelser i 2018, jf. bilag 4.

Elever, som uforskyldt mister deres praktikplads, kan fortsat færdiggøre deres uddannelse i skolepraktik, hvis der er skolepraktik på disse uddannelser. Der ændres ikke ved den eksisterende uddannelsesgaranti, jf. Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser.

Dimensioneringen af de nævnte uddannelser i bilag 4 gælder i 2018.

Beslutning om dimensionering og positivliste til skolepraktik træffes årligt af ministeren for børn, undervisning og ligestilling efter høring af REU.

Der vil altid være adgang til uddannelser for elever, der har en uddannelsesaftale med en virksomhed, som omfatter uddannelsen efter de gældende regler (mesterlære og praktikadgangsvæjen). Dette gælder, uanset om uddannelsen udbydes med eller uden skolepraktik. Der ændres ikke ved den eksisterende uddannelsesgaranti, jf. *Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser*.

Styrkede økonomiske incitamenter til at oprette praktikpladser

Der skal etableres klare økonomiske incitamenter for virksomhederne til at etablere flere praktikpladser. De konkrete økonomiske konsekvenser af de styrkede incitamenter skal ligge inden for rammerne af skatte- og byrdestoppet som beskrevet i regeringsgrundlaget. Samtidig skal skolernes økonomiske incitamenter i det praktikpladsopsøgende arbejde styrkes.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

38. Der er behov for en markant styrkelse af virksomhedernes incitamenter til at oprette praktikpladser. Derfor indføres et praktikpladsafhængigt AUB-bidrag, der entydigt belønner de virksomheder, der bidrager til at uddanne faglært ar-

bejdskraft og omvendt entydigt pålægger de virksomheder, der ikke i tilstrækkelig grad bidrager til at uddanne faglært arbejdskraft, et større ansvar for den samlede finansiering i AUB. Det praktikpladsafhængige AUB-bidrag medfører en omfordeling internt mellem virksomheder til gavn for de virksomheder, der tager ansvar i forhold til at oprette et tilstrækkeligt antal praktikpladser. Virksomhedernes incitamenter skal tilpasses indfasningen af målsætningen om 8.000-10.000 flere praktikpladser årligt. Modellen tager udgangspunkt i følgende principper:

- a. Virksomhedernes bidrag skal afspejle forholdet mellem antal faglærte medarbejdere og antal elever. Det differentierede bidrag skal baseres på antal faglærte i virksomhederne, mens virksomheder betaler uændret AUB-bidrag for ikke-faglærte medarbejdere.
- b. Der skal tages højde for, om virksomheden forbruger arbejdskraft, der er høj efterspørgsel efter set i forhold til udbud, samt om virksomheden bidrager til at uddanne faglærte, der er høj efterspørgsel efter.
- c. Der skal tages højde for forskelle mellem brancher, sådan at brancher, der i dag bidrager meget til at uddanne faglærte medarbejdere, stadig får et styrket incitament til at oprette flere praktikpladser.
- d. Brancher, der allerede bidrager forholdsmæssig meget til uddannelsen af faglærte, skal tilgodeses for dette, og brancher, der ikke bidrager tilstrækkeligt, skal have et større incitament til at bidrage til uddannelsen af faglærte.

Hver virksomhed modtager et brev med en forskudsberegning af virksomhedens praktikpladsregnskab med en forventet præmie eller et forventet merbidrag. Dertil fremgår begrundelse for bidragets størrelse samt information om, hvordan virksomheden kan få nærmere oplysninger, jf. bilag 3.

Virksomheder, der ikke lever op til deres måluddannelsesratio, men som forgæves har slået en eller flere uddannelsesstillinger op, vil uforskyldt komme til at betale et forhøjet AUB-bidrag. For at sikre at dette ikke bliver tilfældet, kan en virksomhed ansøge om fritagelse for forhøjet AUB-bidrag, såfremt den kan dokumentere, at uddannelsesstillingen har været opslået mindst 3 måneder på praktikpladsen.dk, samt at ingen skole har henvist en ansøger, der har bestået det relevante grundforløb eller, at virksomheden efter behandling af en eller flere ansøgninger har underrettet ansøgenes skole om, at ansøgerne ikke havde gennemført det relevante grundforløb. I tvivlstilfælde inddrages det faglige udvalg. Det faglige udvalg vil løbende modtage en oversigt over antallet af dispensationer og afslag.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling nedsætter en teknisk arbejdsgruppe, der inden for rammerne af trepartsaftalen med inddragelse af bl.a.:

1. Ledighed
2. Beskæftigelsesgrad
3. Fremadrettet udbud og efterspørgsel af arbejdskraft
4. Fremskrivning af arbejdskraftsbehov mv.

fremlægger forslag til grundlaget for den fremtidige model for såvel det praktikpladsafhængige AUB som fordelsuddannelser, bonusordninger og dimensione-

ring.

Arbejdsgruppen skal derudover drøfte den tekniske konsolidering af antallet af uddannelser i modellen, kobling af nye og gamle uddannelser, herunder håndteringen af beskæftigede, der ikke har registreret en uddannelse mv., evt. hensyn til helt små virksomheder, tekniske forhold vedr. administrationen og den endelige udmøntning af dispensationsmulighed for virksomheder, der ikke kan få elever, selvom de dokumenteret har gjort, hvad de kan for at få en elev. Arbejdsgruppens arbejde afsluttes senest ved udgangen af oktober 2016.

Ministeren for Børn, Undervisning og Ligestilling fastlægger på den baggrund grundlaget for det praktikpladsafhængige AUB og dimensionering, fordelsuddannelser og bonusordninger efter drøftelse med arbejdsmarkedets parter.

For at understøtte de økonomiske incitamenter er *regeringen og parterne enige om*:

39. At alle virksomheder får nedsættelse af AUB-bidraget på 295 kr. per faglært medarbejder (opgjort i 2016), mens virksomheder, der ikke opfylder deres måluddannelsesratio, betaler et variabelt merbidrag ekstra for hver elev, virksomheden mangler i forhold til sin måluddannelsesratio. Merbidragssatsen sættes i udgangspunktet således, at det svarer til det foregående års udgift til summen af de faglige ansattes andel af skolepraktikydelsen (svarende til 240 mio. kr. i 2016), praktik- samt fordelsbonusen (skønnet til hhv. 10 og 20 mio. kr., 2016 pl inden for en fast ramme på maksimalt 20 mio. kr. for hver bonus) delt med måltallet på 10.000 praktikpladser fratrukket det forudgående års stigning i antallet af praktikpladser siden 2016. I udgangspunktet er merbidragssatsen beregnet til 27.000 kr. pr. manglende elevplads i 2018.
40. Bonusordningerne for virksomhederne, der øger elevtallet, og for fordelsuddannelser (på baggrund af positivlisten i bilag 2) indføres med virkning fra 2017 bl.a. på baggrund af positivlisten for fordelsuddannelser i bilag 2. Den konkrete udmøntning af ordningerne i 2017 fastlægges af ministeren for børn, undervisning og ligestilling efter drøftelse med arbejdsmarkedets parter. Der afsættes en ramme på 30 mio. kr. til bonusordningerne i 2017 i forbindelse med Finansloven for 2017. Bonusserne udbetales i 2018.
41. Derudover lægges der op til, at merbidraget bidrager til at finansiere en belønning til virksomheder, der opfylder deres uddannelsesratio og ansætter flere elever sammenlignet med de tre foregående år. Det sikrer et økonomisk incitament for de virksomheder, der allerede i dag opfylder deres måluddannelsesratio.
42. Udviklingen i antallet af praktikpladser følges tæt og løbende af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling. Der fastsættes et delmål på 2.100 ekstra praktikpladser i 2018 i forhold til niveauet i 2016. Er dette delmål ikke opfyldt, er parterne enige om, at der skal tages nye initiativer på området, der kan understøtte virksomhedernes forpligtelse til at oprette flere praktikpladser. Op-

gørelsen sker på baggrund af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings årsstatistik for praktikpladsområdet.

Lønrefusion

43. Det skal være billigere for virksomhederne at have elever, når de er på skole, og samtidig skal udgifterne til skolepraktikydelsen betales af de virksomheder, der ikke lever op til deres uddannelsesansvar og dermed ikke bidrager til at uddanne faglært arbejdskraft. Derfor skal lønrefusionen i elevernes skoleperiode forhøjes, så virksomheder, der tager elever bærer en mindre økonomisk byrde.
44. Lønrefusionen stiger i 2017 med 7,4 pct. for *alle* uddannelser. Lønrefusionen kan dog maksimalt være 100 pct. af lønudgifterne. Den forhøjede lønrefusionen tilfalder dermed virksomheder med alle elever, herunder eux-elever, i forhold til skoleundervisningens varighed.

Den forhøjede lønrefusion på i alt 140 mio. kr. finansieres i 2017 ved at forhøje eud-bidraget, mens VEU-bidraget nedsættes tilsvarende. Der tages efterfølgende stilling til finansieringen af forhøjet lønrefusion fra 2018 og frem, når den samlede AUB-konstruktion og håndteringen af VEU-opsparingen drøftes i 2017.

45. Erhvervsskolernes tilskyndelse til at hjælpe elever i virksomhedspraktik skal øges ved, at modellen for tilskud til formidling af uddannelsesaftaler justeres. For at få det høje praktikpladstaxametertilskud skal skolerne fremover opnå en forbedring i antallet af indgåede uddannelsesaftaler i forhold til det foregående år. Ydermere etableres en bonusordning for indgåelse af uddannelsesaftaler med virksomheder, der ikke tidligere har haft elever.

Justeringer i den samlede AUB-konstruktion

Der er i dag store ubalancer i de samlede indbetalinger og udbetalinger i de ordninger, der er omfattet i den samlede AUB-konstruktion, som dels skal tilskynde arbejdsgiverne til at oprette praktikpladser, dels til finansiering af VEU-godtgørelse ved beskæftigedes deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelser.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

46. Bevillingerne til VEU-godtgørelsen og AUB fastholdes som særskilte bevillinger. Det indebærer, at uddannelsesbidraget og VEU-bidraget fastholdes som særskilte bidrag, og mulighederne for en mere fleksibel AUB-konstruktion drøftes i forbindelse med trepartsdrøftelserne om VEU i maj 2017.
47. For at understøtte vekseluddannelsesprincippet og virksomhedernes incitament til at oprette praktikpladser overtager arbejdsgiverne det fremadrettede finansieringsansvar for driftsudgifterne til skolepraktik på marginen ift. udgifterne i 2016.

48. Drøfte håndteringen af VEU-opsparingen, der forventes at udgøre 2,6 mia. kr. ved udgangen af 2016, i forbindelse med trepartsdrøftelserne om VEU i maj 2017.

EMMA-kriterierne

Der er vigtigt, at EMMA-kriterierne forvaltes på en ensartet måde, så alle praktikpladssøgende elever skal leve op til de samme standarder i forhold til at være **Egnet**, **Mobil geografisk**, **Mobil fagligt** og **Aktivt søgende**, så det sikres, at skoler/praktikcentre og elever påtager sig deres del af ansvaret for at opsøge henholdsvis ansøge om ledige praktikpladser.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

49. Præcisere reglerne for praktikcentrenes håndhævelse af kravene til eleverne om at være egnede, mobile og aktivt søgende (EMMA-kriterierne), så skoler/praktikcentre og elever i højere grad påtager sig deres del af ansvaret for at opsøge og formidle henholdsvis ansøge om ledige praktikpladser gennem en ajourføring af vejledningen om skolepraktik, så den afspejler praktikcentrenes nye opgaver og sætter større fokus på en ensartet fortolkning af EMMA-kriterierne mv. Samtidig skal der ske justeringer af reglerne om EMMA-kriterierne og deres forvaltning med henblik på at optimere praktikcentrenes, elevernes og virksomhedernes indsats, og af reglerne om elevers praktikplads-søgning i og efter grundforløbet.

Unge skal ikke bare påbegynde en erhvervsuddannelse, men også fastholdes i uddannelsen. Der må ikke være et økonomisk incitament til frafald. Unge, der alligevel falder fra uddannelsen, eller som venter på en praktikplads, skal hurtigst muligt tilbage til ordinær uddannelse eller i gang med en praktikplads.

Regeringen og arbejdsmarkedet parter er enige om, at:

50. I den kommende guide om ungeindsatsen fra Beskæftigelsesministeriet tydeliggøres det, at unge, der falder fra en erhvervsuddannelse, eller som venter på en praktikplads i praktikpladskøen på baggrund af et bestået grundforløb, skal visiteres som uddannelsesparate i kontanthjælpssystemet, medmindre kommunen klart vurderer, at den unge har behov for ekstra støtte og hjælp mere end ca. et år, førend de kan påbegynde en uddannelse på almindelige vilkår.

Praktikcentres mulighed for at producere varer og tjenesteydelser

Praktikuddannelse i praktikcenter skal opfylde de samme krav til praktikuddannelsens indhold og kvalitet som praktikuddannelse i en virksomhed. Praktikcentrene kan derfor efter fast praksis sælge producerede varer og levere tjenesteydelser til en ikke tabsgivende pris, når dette har et uddannelsesmæssigt sigte og ikke er konkurrenceforvridende i forhold til det private erhvervsliv.

Inden et praktikcenter forestår salg af varer og leverancer af tjenesteydelser eller

anden produktion til markedet eller centeret selv, skal skolen afdække spørgsmålet om konkurrenceforvridning gennem en dialog med og tilslutning fra det eller de relevante lokale uddannelsesudvalg og eventuelt drøftelser i praktikcenterudvalget på skolen.

Den gældende praksis er meldt ud i en vejledning, men der er tilbagevendende usikkerhed i sektoren om bl.a. forholdet til konkurrencelovgivningen. Derfor er der behov for at tydeliggøre praktikcentrenes muligheder og begrænsninger på dette område.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

51. Tydeliggøre den gældende retstilstand ved at tilvejebringe en klar lovhjemmel til at praktikcentrene kan producere til et marked gennem en passende bestemmelse i erhvervsuddannelsesloven, som fx: ”I § 66 g, indsættes i stk. 2: Skolepraktik kan tilrettelægges med en produktion, som efter samrådet med udvalget kan afsættes på vilkår, som ikke giver private urimelig konkurrence.”

It-understøttelse af praktikpladsformidlingen

Den eksisterende it-understøttelse af praktikpladsformidlingen er utilstrækkelig i forhold til at understøtte elever, virksomheder og skoler.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

52. Der etableres en ny samlet national portal til praktikområdet, så der skabes en attraktiv og moderne understøttelse af såvel elever, virksomheder og skolers praktikadministrative opgaver.
53. I første omgang revitaliseres funktionaliteten i praktikpladsen.dk, så der bliver mere gennemsigtighed og opmærksomhed på praktikpladsmarkedet øges. I den sammenhæng gennemføres en kampagne, der skal få virksomheder til at opslå praktikpladser.

Øget gennemsigtighed og kvalitet i det praktikpladsopsøgende arbejde

Mangel på relevante data betyder, at der ikke eksisterer et overblik over skolernes indsats på tværs af institutioner samt viden om, i hvilke brancher den praktikpladsopsøgende indsats med fordel kan fokuseres.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

54. Gennemsigtigheden i det praktikpladsopsøgende arbejde styrkes ved at udvikle tidstro og relevante data for udvalgte nøgletalsindikatorer til brug for skolernes praktikpladsopsøgende arbejde og for virksomhedernes oprettelse af praktikpladser.

Professionalisering af det praktikpladsopsøgende arbejde

Praktikcentrenes og erhvervsskolernes færdigheder i forbindelse med koordinering og gennemførelse af det praktikpladsopsøgende skal styrkes. Ligeledes skal arbejdsdelingen mellem de forskellige aktører i det praktikpladsopsøgende arbejde tydeliggøres med henblik på fokusering af de enkelte aktørers indsats. Skolerne/centre skal således fastholde og udvide kontakten til de virksomheder, der allerede er godkendte praktikvirksomheder og formidle elever til dem, mens de faglige udvalgs ansvar for at opsøge nye virksomheder fastholdes uændret som i dag. Det sidste vil efter de gældende regler ofte med fordel kunne udføres gennem en lokal indsats, hvor de lokale uddannelsesudvalg kontakter virksomheder på de faglige udvalgs vegne (delegation) med praktisk bistand fra praktikcentre/erhvervsskoler. Regionale erfaringer med en styrket opsøgende indsats kan inddrages i arbejdet.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

55. Det praktikpladsopsøgende arbejde skal professionaliseres ved at understøtte praktikcentrenes arbejde centralt, herunder gennem en vejledning til praktikcentre og øvrige aktører, der præciserer opgave- og ansvarsfordelingerne på praktikpladsområdet. Derudover skal der fra statens side udvikles et fælles koncept og materiale for praktikcentrenes praktikpladsopsøgende indsats.

Afbureaukratisering

Regelgrundlaget på praktikpladsområdet skal være enkelt og let at administrere uden svækkelse af elevers og praktikvirksomheders retsstilling.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

56. Der igangsættes et afbureaukratiseringsprojekt på praktikpladsområdet. Formålet er at fjerne barrierer i kraft af fx evt. unødvendige regler, administrative procedurer og utilstrækkelig it-understøttelse og manglende information med henblik på, at virksomhederne oplever, at det er forbundet med mindst muligt administrativt besvær at ansætte en elev.
57. De første forenklinger implementeres så vidt muligt sammen med de øvrige regelændringer, som følger af aftalen, og de konkrete løsninger, herunder tidligere besluttede endnu ikke gennemførte tiltag, præsenteres i sammenhæng med de øvrige ændringer.
58. I første omgang vil der bl.a. være tale om følgende:
 - a. MBUL har udviklet en digital aftaleblanket, som kan underskrives, indsendes og håndteres fuldt ud digitalt. På sigt søges indarbejdet en automatisk kobling mellem uddannelse, virksomhed og overenskomst i den elektroniske aftale. (Vejledning hhv. systemudvikling med partsdeltagelse)
 - b. Det skal stå alle aktører klart, at fx virksomheder eller faglige udvalg kan anvende aftaleblanketter med eget design og egne særpræg, når blot minimumskravene er opfyldt, og det skal vurderes om aftaleblanketter kan

suppleres med egne bestemmelser, samt hvad konsekvenserne for retssikkerheden og den administrative enkelhed vil kunne være, hvis der lempes yderligere på aftaleformatet. (Vejledning)

- c. Aftalevilkår, som følger af kollektive overenskomster eller lovgivningen, skal ikke godkendes af det faglige udvalg. Andre væsentlige individuelle aftalevilkår, som fx nedsat arbejdstid, konkurrenceklausuler, særlig påklædning, som ikke er økonomisk kompenseret, eller andre for eleven bebyrde vilkår, kræver fortsat godkendelse fra fagligt udvalg. (Vejledning)
- d. De elevadministrative it-systemer skal søges udviklet i forhold til virksomhedernes afgivelse af praktikerkklæringer om gennemført praktikuddannelse. (Systemudvikling)
- e. AUB-tilskud skoler og faglige udvalg til det praktikpladsopsøgende eller -skabende arbejde søges forenklet eller integreret i indsatsen for professionalisering af det praktikpladsopsøgende arbejde (pkt. 52). (Regelændring)

Udskoling

Der er behov for at eleverne i grundskolen får et bedre kendskab til erhvervsuddannelserne og arbejdsmarkedet som helhed. Dette skal ses i sammenhæng med, at det indgår som et af fire kvalitetsmål i erhvervsuddannelsesreformen, at flere elever skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse. MBUL følger dette løbende i sit kvalitetstilsyn og data herfor indgår i ministeriets datavarehus.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

- 59. Skolernes forpligtelse til at samarbejde med lokalsamfundets kulturtilbud mv. udvides til også at kunne omfatte samarbejde med virksomheder og erhvervsskoler. Derved sidestilles skolernes forpligtelse til at samarbejde med virksomheder og erhvervsskoler med forpligtelsen til at samarbejde med lokalsamfundets kulturtilbud.
- 60. Bestemmelserne om brobygning i 9. klasse smidiggøres, så brobygningen også kan tilbydes til uddannelsesparate elever, der har behov for afklaring af et uddannelsesvalg. Samtidig fjernes kravet om, at ikke-uddannelsesparate elever skal deltage i brobygning – fx fordi eleven skal i 10. klasse.
- 61. Der etableres en samlet indgang til alt relevant inspirations- og vejledningsmateriale vedrørende udskoling på EMU.dk. EMU.dk kan også indeholde materiale vedr. arbejdsgiverorganisationernes indsatser. Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling udvikler inspirationsmateriale målrettet kommuner, skoler og Ungdommens Uddannelsesvejledning mv. som kan understøtte en vellykket organisering af udskoling. Herunder lette skolernes samarbejde med virksomheder og erhvervsskoler og sikre sammenhæng til den øvrige vejledningsindsats.
- 62. Der sker en fremrykning af erhvervspraktikken i folkeskolen, således at folkeskoleeleverne kan tilbydes erhvervspraktik allerede i 6. og 7. klasse.

Begrænsning af virksomhedsforlagt undervisning (VFU), delaftaler og korte uddannelsesaftaler

Virksomhedsforlagt undervisning i skolepraktik (der omdøbes til virksomhedsforelagt praktikuddannelse), delaftaler for elever på praktikcentre og korte uddannelsesaftaler for elever i og uden for skolepraktik har fået et omfang, der indikerer, at anvendelsen af disse ordninger har fået karakter af en fravigelse af den grundlæggende hovedregel om, at praktikuddannelse skal være omfattet af en længerevarende uddannelsesaftale og dermed være lønnet beskæftigelse i uddannelsesøjemed.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

63. Ordningernes varighed begrænses for den enkelte elev i samme virksomhed i form af følgende konkrete begrænsninger:
64. Virksomhedsforlagt undervisning som led i skolepraktik (VFU) omdøbes til virksomhedsforelagt praktikuddannelse (VFP). VFP kan højst vare tre uger for den enkelte elev i samme virksomhed og højst vare seks uger af elevens samlede praktikuddannelse. Aktiviteterne i VFP skal leve op til praktikuddannelsens krav og mål for den periode, som er aftalt mellem virksomheden og praktikcentret. Eleven i VFP indgår derfor i uddannelsesrelevante oplæringsaktiviteter på samme måde som elever, der er ansat med uddannelsesaftaler. Bestemmelsen om, at der skal være en uddannelsesaftale, hvis eleven deltager i produktionen, ændres ikke. VFP kan fremadrettet kun ske i praktikgodkendte virksomheder.
65. Delaftaler kan kun indgås og gennemføres én gang for den enkelte elev i samme virksomhed.
66. Korte uddannelsesaftaler kan kun indgås op til 2 gange mellem den enkelte elev og samme virksomhed med mulighed for 3.-gangsdispensation med godkendelse fra det lokale uddannelsesudvalg.

Initiativer indeholdt i afsnittet om Flere praktikpraktikpladser – flere faglærte træder i kraft 1. januar 2018. Dog træder punkt 44 i kraft pr. 1. januar 2017.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at forslagene tilsammen skal sikre den fælles overordnede målsætning om, at der samlet set skal oprettes årligt mindst 8.000-10.000 flere praktikpladser.

Opgørelsen af praktikpladser bygger på oplysninger om aftaler i Praktikpladsstatistikken under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, der udarbejdes på baggrund af erhvervsskolernes registreringer i de administrative systemer EASY-A og EASY-P. Målsætningen om 8.000-10.000 ekstra praktikpladser tager udgangspunkt i kalenderåret 2015.

Erhvervsuddannelse for voksne (euv) følges tæt i det kommende år og i dialog med arbejdsmarkedets parter i forhold til aktivitetsudviklingen og tilrettelæggelsen af de tre euv-spør.

Kvalitet i erhvervsuddannelserne

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at det er vigtigt at understøtte erhvervsskolernes arbejde med at implementere erhvervsuddannelsesreformen og sikre en høj kvalitet i erhvervsuddannelserne. Regeringen har derfor tilkendegivet, at den i forbindelse med forhandlingerne om finansloven for 2017 vil søge tilslutning til at forlænge den ekstraordinære kvalitetsudviklingspulje til erhvervsuddannelserne på 150 mio. kr. fra 2016 til 2017.

Kvalitetspuljen skal sikre et kvalitetsløft bl.a. gennem en styrkelse af samlæsning mellem euv, eux, talent mv., styrkelse af helhedsorienteret undervisning og en styrkelse af realkompetencevurderingen i EUV.

Voksen- og efteruddannelse

Danmarks evne til at konkurrere og til effektivt at skabe god velfærd for borgerne afhænger af, at vi har en dygtig arbejdsstyrke, der hurtigt formår at tilpasse sig nye kompetencekrav. Arbejdsmarkedets efterspørgsel for kvalificeret arbejdskraft er i konstant udvikling og virksomhedernes behov og muligheder for kompetenceudvikling ændrer sig. Det udfordrer voksen- og efteruddannelsessystemet, både hvad angår struktur og kvalitet.

Ekspertgruppe om voksen- og efteruddannelse

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at der behov for at analysere virksomhedernes behov for kompetenceudvikling, og hvordan voksen- og efteruddannelsesindsatsen i højere grad kan imødekomme både efterspørgslen efter virksomhedstilpasset kompetenceudvikling og arbejdsmarkedets mere langsigtede behov for en mobil og kvalificeret arbejdsstyrke.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

67. Det er væsentligt, at både offentlige og private virksomheder har fokus på de ansattes kompetenceudvikling.

68. Der nedsættes en ekspertgruppe, som får til opgave at analysere og komme med modelforslag til, hvordan voksen-, efter- og videreuddannelsesindsatsen styrkes med særlig fokus på virksomheders og voksnes behov for kompetencer, kvaliteten og effektiviteten i udbuddet samt samspillet mellem de forskellige VEU-indsatser. Det samlede VEU-system skal i højere grad understøtte virksomhedstilpasset kompetenceudvikling og arbejdsmarkedets mere langsig-

tede behov for en mobil og kvalificeret arbejdsstyrke, herunder et mere sammenhængende VEU-system, en stærk og målrettet erhvervsrettet VEU-indsats samt en modernisering af partsstyringen i VEU, jf. vedlagte bilag 5.

69. Der nedsættes i tilknytning til ekspertgruppen en referencegruppe bestående af arbejdsmarkedets parter. Referencegruppen skal inddrages løbende fra start til slut med viden, idéer og input samt kvalificering og vurdering af foreløbige resultater. . Referencegruppen får mulighed for at drøfte og kommentere på udkast til ekspertgruppens præsentation af mulige modeller.
70. Ekspertgruppen afrapporterer mulige modelforslag til regeringen og arbejdsmarkedets parter inden udgangen af maj 2017, med henblik på at der efter afslutningen af de private overenskomstforhandlinger 2017 i nye trepartsforhandlinger kan aftales ændringer af VEU-systemet.
71. Såfremt regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at der er særskilte udfordringer i forbindelse med videregående VEU, skal der efter afslutningen af ekspertgruppens arbejde udarbejdes analyser heraf. Det nærmere indhold og form herfor indgår i de fortsatte politiske trepartsdrøftelser i foråret 2017.
72. Den planlagte AMU-udbudsrunde udsættes til efter ekspertgruppen er kommet med sine modelforslag til et nyt voksen- og efteruddannelsessystem.

Initiativer til styrkelse af AMU her og nu

Virksomheders efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft aktualiserer et behov for, at der sættes konkrete og midlertidige initiativer i gang for at forbedre lønmodtagernes og virksomheders adgang til arbejdsmarkedsuddannelserne. For at styrke AMU-systemet frem mod ekspertudvalgets anbefalinger igangsættes nedenstående initiativer.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at:

73. Parterne er enige om, at reglen om, at der kun kan udbetales VEU-godtgørelse for maksimalt 7,4 timer pr. dag, afskaffes. Fremover opnås der ret til VEU-godtgørelse for mere end 7,4 timer om dagen, såfremt medarbejderen har deltaget i kursus i mere end 7,4 timer pr. dag. Det afgørende kriterium for tildeling af godtgørelse er, at virksomheden har et løntab for medarbejderens kursusdeltagelse. Det vil fortsat gælde, at VEU-godtgørelsen/lønkomensationen kun gives for de antal timer, som den givne medarbejder har skullet arbejde den pågældende dag. Forslagets implementering afventer, at der foreligger en varig plan for administrationen og it-understøttelse af VEU-godtgørelsen. Forslaget drøftes i forlængelse af ekspertgruppens arbejde.

74. Arbejdsmarkedets parter vurderer, at kurser inden for fælleskataloget efterspørges af både medarbejdere og virksomheder og bidrager til øget vækst og produktivitet. På den baggrund er aftaleparterne enige om at tilbagerulle forhøjelsen af deltagerbetalingen på kurser i fælleskataloget, der blev indført med finanslov 2016, så deltagerbetalingen svarer til niveauet på de øvrige kurser.
75. Realkompetencevurdering er en effektiv vej til at få dokumenteret og bygget videre på de kvalifikationer og kompetencer, en person har erhvervet gennem uddannelse og arbejde. Med henblik på at fremme brugen af realkompetencevurderinger, herunder fremme erhvervsuddannelse for voksne (euv), er aftaleparterne enige om, at der skal gennemføres en takstforhøjelse af realkompetencevurdering på 10 pct. i 2017.
76. Mange små og mellemstore virksomheder oplever det som administrativt tungt at gøre brug af det erhvervsrettede VEU-systems tilbud. Aftaleparterne er enige om, at mulighederne for hjælp til tilmelding til og vejledning om de erhvervsrettede VEU-tilbud skal styrkes ved, at der etableres en hotline
77. I 2016 etableres et partnerskab mellem trepartsforhandlingernes parter og et antal uddannelsesinstitutioner med henblik på at gennemføre et ”fri-institutionsforsøg”. Formålet med forsøget er at få konkretiseret og testet de praktiske, økonomiske og lovgivningsmæssige barrierer, der lokalt og mellem de direkte involverede parter er for at imødekomme virksomheder og lønmodtageres ønsker til fleksibilitet og målrettethed. Partnerskabet gennemfører en afdækning af regler og barrierer, der i dag hindrer fleksibilitet i udvikling, udbud og gennemførelse af kurser efter virksomhedernes behov. På baggrund af dette gennemføres på forsøgsbasis et ”fri-institutionsforsøg” på et afgrænset område i en tidsbegrænset periode, hvor udvalgte uddannelsesinstitutioner med VEU-udbud får mulighed for i fællesskab selv at forvalte rammer, vilkår og udbud. Forsøget kan også omhandle samarbejde med andre institutioner, f.eks. erhvervsakademier. Forsøget skal gennemføres indenfor EU’s statsstøtteregele, da der ikke må udvikles og gennemføres direkte virksomhedsspecifikke kurser, og forsøget skal desuden gennemføres indenfor de muligheder, som forsøgsparagraffen i AMU-loven indebærer, hvilket betyder, at der ikke kan gennemføres forsøg med ændrede godtgørelsessatser eller ændret takstindplacering. Forsøget forventes at bidrage med nye erfaringer, som kan være værdifulde i ekspertgruppens arbejde med udvikling af et stærkere og mere sammenhængende udbud af voksen- og efteruddannelse. Forsøget skal derfor afsluttes ultimo 2017.
78. Der skal skabes mulighed for at modtage VEU-godtgørelse i forbindelse med digital læring, hvis kursisten blot er fysisk til stede 25 pct. af undervisningstiden (mod i dag 50 pct. af undervisningstiden). VEU-godtgørelse skal fortsat være forbundet med et løntab.

79. Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling skal undersøge, om det vil være hensigtsmæssigt og i givet fald hvordan, at kravet om 14 dages beskæftigelse, inden der kan opnås VEU-godtgørelse, kan lempes, så der på den ene side skabes lettere adgang til AMU, og på den anden side fastholder kravet om reel og faktisk beskæftigelse samt sikrer tilsyn, så der ikke opstår nye misbrugssager.
80. Der igangsættes et 2-årigt forsøg, med afkortning af AMU-kurser (gennem afprøvning) for større kursistgrupper - evt. for hele hold. Arbejdsmarkedets parter identificerer udvalgte AMU-kurser, det skal gælde for, og udvikler evt. i samarbejde med skoler og ministeriet relevant testmateriale til disse kurser. Efter forsøgsperiodens afslutning evalueres og drøftes forsøget med arbejdsmarkedets parter.
81. Der afsættes fra 2018 en pulje på 30 mio. kr. til takstforhøjelser på AMU som opfølgning på Vækstpakke 2014. Midlerne skal udmøntes i samarbejde med DA og LO, efter taksteftersynet af AMU, som gennemføres inden udgangen af 2016, er afsluttet.

Øvrige aftaleelementer

Hvor det er nødvendigt, vil Regeringen hurtigst muligt søge tilslutning blandt Folketingets partier til at gennemføre ovenstående initiativer.

Trepartsaftalen holdes inden for de eksisterende økonomiske rammer i overensstemmelse med de fastlagte rammer i kommissoriet for arbejdet.

Regeringen vil efter de private overenskomstforhandlinger fortsætte trepartsdrøftelserne om yderligere styrkelse af voksen-, efter- og videreuddannelsesordninger samt emnerne i regeringsgrundlaget.